

บทที่ 2

การกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของคลาสสิก และเคนส์

1. คำนำ

จากการศึกษาที่ผ่านมาในบทที่ 1 ได้ชี้ให้เห็นถึงปรัชญาหรือเป้าหมายการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดที่ผสมผสานกันของพวกพาณิชยนิยม (mercantilists) พวกยึดถือเสรีภาพตามธรรมชาติเป็นแนวในการประกอบธุรกิจ (physiocrats) และที่สำคัญคือ แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก¹ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมในระยะแรก ๆ ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว แต่ผลของการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดความไม่เป็นที่พอใจในเชิงเศรษฐกิจและสังคมนานัปการในเวลาต่อมา ความไม่เป็นที่พอใจดังกล่าวเป็นจุดบอดที่ทำให้รัฐบาลมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องเข้ามาแทรกแซงการประกอบการทางเศรษฐกิจของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม จนในที่สุด บทบาทของรัฐบาลก็เด่นชัดมากขึ้น และเป็นที่ยอมรับของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสมัยใหม่ (modern capitalist economy) หรือระบบเศรษฐกิจแบบผสม (mixed economy) หลังจากที่ The General Theory ของ จอห์น เมนาร์ด เคนส์ ได้ตีพิมพ์ออกมาเมื่อปี 1936²

¹ นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกที่สำคัญคือ อดัม สมิท เดวิด ริคาร์โด จอห์น สจ๊วต มิลล์ ปีน บี เซย์ ล็อง วาลาส วิลเฟรโด พารโต และ อักเฟรด มาร์แชล เป็นต้น

² J.M. Keynes. *The General Theory of Employment, Interest and Money* (New York : Harcourt, Brace and world, 1936).

ก่อนจะชี้ให้เห็นความสำคัญของรัฐบาลในการแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยผ่านมาตรการด้านนโยบายการคลังในบทต่อ ๆ ไป บทนี้จะเป็นการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานทางด้านทฤษฎี ซึ่งจะเป็นการเปรียบเทียบระหว่างทฤษฎีคลาสสิกและทฤษฎีเคนส์ เพราะว่าการดำเนินนโยบายการคลังตามแนวคิดของเคนส์นั้นไม่ได้ปฏิเสธการทำงานของกลไกตลาดหรือแนวคิดของคลาสสิกอย่างสิ้นเชิง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างทั้งสองแนวคิด การเปรียบเทียบทฤษฎีคลาสสิกและทฤษฎีเคนส์ในบทนี้ จะช่วยให้นำไปสู่การทำความเข้าใจการดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาลได้เด่นชัดและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในบทต่อ ๆ ไป

2. ลักษณะธรรมชาติของทฤษฎีคลาสสิกและเคนส์

ส่วนนี้จะเป็นการชี้ให้เห็นการขัดแย้งทางทฤษฎีระหว่างทฤษฎีคลาสสิกและเคนส์อย่างกว้าง ๆ โดยจะศึกษาประเด็นย่อยหรือรายละเอียดในตอนต่อ ๆ ไป กล่าวคือเป็นการชี้ให้เห็นเพียงว่าทฤษฎีคลาสสิกซึ่งมีอิทธิพลเป็นอย่างมากก่อนหน้านี้ มีทัศนะหรือแนวคิดต่อรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างไร และทฤษฎีเคนส์ได้แทรกเข้ามามีบทบาทอย่างไร

2.1 ลักษณะธรรมชาติของทฤษฎีคลาสสิก

ทฤษฎีคลาสสิก³ เป็นแนวคิดหรือทฤษฎีที่มีความเชื่อในการทำงานของกลไกราคา (price mechanism) หรือกลไกตลาด (market mechanism) ว่าสามารถก่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวเองเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจไว้ได้ หลักการใหญ่คือ ระบบเศรษฐกิจจะไม่ปรากฏสภาพการว่างงาน⁴ และจะไม่เกิดการขาดแคลนด้านอุปสงค์รวม (deficiency of aggregate demand) แม้ว่าในบางครั้งจะเกิดการลดลงของอุปสงค์ต่อการลงทุน (investment demand) โดยไม่ทราบสาเหตุล่วงหน้ามาก่อน ซึ่งอาจนำไปสู่การว่างงานและการลดลงของอุปสงค์รวม แต่ก็ยังเป็นสถานการณ์เพียงชั่วคราวเท่านั้น

³ ทฤษฎีคลาสสิก หรือ classical theory เป็นชื่อที่เรียกกันตาม จอห์น เมนาร์ค เคนส์ เป็นทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากหนังสือ *The Wealth of Nations* ของ อัดัม สมิท และกฎของเซย์ (Say's Law)

⁴ การว่างงานในที่นี้และที่จะกล่าวต่อ ๆ ไปนั้น หมายถึงการว่างงานแบบไม่สมัครใจ (involuntary unemployment)

ในที่สุดแล้วระบบเศรษฐกิจจะปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการจ้างงานทำเต็มที่ได้ด้วยตัวมันเองเสมอ

แนวความคิดดังที่ได้กล่าวมา ได้รับอิทธิพลจากกฎของเซย์ (Say's Law)⁵ ที่กล่าวว่า “อุปทานสร้างอุปสงค์ (Supply creates its own demand)” กล่าวคือ ที่ระดับการผลิตหนึ่งใดนั้น ค่าใช้จ่ายที่ใช้ออกไปในการผลิตระดับนั้น จะก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนเท่ากับค่าใช้จ่าย ซึ่งรายได้จำนวนนี้เพียงพอที่จะนำมาซื้อผลผลิตระดับนั้นได้ทั้งหมด เพราะฉะนั้นถ้าการผลิตลดลง รายได้ก็จะลดลงเป็นสัดส่วนต่อผลผลิตที่ลดลง ซึ่งนำไปสู่การลดลงของอุปสงค์ต่อผลผลิต ในทางกลับกัน ถ้ามีการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ในการผลิตเพิ่มขึ้น รายได้ก็จะเพิ่มขึ้นอุปสงค์ต่อผลผลิตก็จะเพิ่มขึ้น ซึ่งคือความสำคัญของกฎของเซย์ที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอุปทานและอุปสงค์⁶

จากกฎของเซย์จะเห็นว่าระบบเศรษฐกิจจะปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการจ้างงานทำเต็มที่เสมอ การว่างงานที่ไม่สมัครใจ (involuntary unemployment) ซึ่งเกิดจากการขาดแคลนอุปสงค์รวมจะไม่มี เพราะถ้าอุปสงค์รวมลดลง ระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ย ก็จะปรับตัวเพื่อรักษาดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจไว้ได้ โดยนัยที่กล่าวมา จะเห็นว่าถ้าระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ย มีความยืดหยุ่นแล้ว ระบบเศรษฐกิจก็จะไม่ปรากฏอุปทานส่วนเกินของสินค้าและบริการ และก็ไม่ปรากฏอุปทานส่วนเกินของแรงงานเช่นเดียวกัน ระบบเศรษฐกิจจึงมีดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการจ้างงานทำเต็มที่เสมอ

จากที่กล่าวมา ถ้าขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้นก็จะเห็นว่า ดุลยภาพของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นดุลยภาพที่ระดับการจ้างงานทำเต็มที่เสมอนั้น (full employment equilibrium) จะไปกำหนดระดับรายได้หรือผลผลิตรวมดุลยภาพ การเปลี่ยนแปลงในดุลยภาพของตลาดแรงงาน จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของระดับรายได้หรือผลผลิต ตัวอย่างเช่น เกิดการลดลงของค่าจ้างที่แท้จริง (real wage) ซึ่งอาจเนื่องมาจากค่าจ้างที่เป็นตัวเงินลดลง หรือระดับราคาเพิ่มขึ้น หรือทั้งสองอย่างร่วมกันก็จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ต่อแรงงานและอุปทานของแรงงาน นั่นคือ เกิดการเปลี่ยนแปลงในดุลยภาพของตลาดแรงงาน ดุลยภาพใหม่ที่เกิดขึ้นในตลาดแรงงานก็จะไปกำหนดระดับรายได้หรือผลผลิตรวมใหม่ แม้ว่าดุลยภาพใหม่

⁵ ดังชื่อตาม Jean Baptiste Say นักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส (1762-1832)

⁶ รายละเอียดดูใน J.A. Schumpeter. *History of Economic Analysis* (London : Oxford University Press, 1954), pp. 615-25.

ในตลาดแรงงานที่เกิดขึ้นจะต่ำกว่าดุลยภาพเดิม และระดับรายได้หรือผลผลิตใหม่จะต่ำกว่าเดิม แต่ก็ถือว่าตลาดแรงงานอยู่ที่ดุลยภาพของการมีงานทำเต็มที่ ระดับรายได้หรือผลผลิตจึงเป็นระดับรายได้ดุลยภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่⁷

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้นั้น ไม่ได้หมายความว่านักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกไม่ยอมรับการเกิดวัฏจักรธุรกิจ (business cycle) แต่วัฏจักรธุรกิจที่เกิดขึ้นจะไม่คงสภาพอยู่นาน เพราะระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ย จะปรับตัวเพื่อก่อให้เกิดดุลยภาพหรือเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ ฉะนั้น ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและสภาพการว่างงานจึงไม่ปรากฏอยู่นานนัก ด้วยเหตุนี้จึงไม่จำเป็นแต่อย่างใดที่รัฐบาลจะเข้ามาแทรกแซงการทำงานของกลไกตลาด หรือการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคเอกชน แม้ว่านักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกมีความเชื่ออยู่บ้างว่า การแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจะช่วยบรรเทาภาวะการเกิดวัฏจักรธุรกิจได้บ้างแต่ตราบไต่ที่ ระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ยมีความยืดหยุ่น ระบบเศรษฐกิจจะปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ได้เอง⁸

2.2 ลักษณะธรรมชาติของทฤษฎีเคนส์⁹

ทฤษฎีเคนส์ได้ถือกำเนิดขึ้นมาในช่วงที่โลกเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง หรือที่เรียกว่า **The Great Depression** ซึ่งอยู่ในช่วงปี 1930s จนกระทั่งราวปี 1945 และ จอห์น เมนาร์ต เคนส์ ก็ได้ตีพิมพ์ผลงานชื่อ **The General Theory** ออกมาเมื่อปี 1936¹⁰ หนังสือของเคนส์ส่งผลให้นักเศรษฐศาสตร์หันมาสนใจให้ความสำคัญเศรษฐศาสตร์มหภาคมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยที่กำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค การออม การลงทุน และอัตราดอกเบี้ย ซึ่งทำให้การวิเคราะห์เศรษฐกิจในเวลาต่อมาใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น แทนที่จะหวังพึ่งให้ระบบเศรษฐกิจปรับตัวเองอย่างเช่นทฤษฎีของคลาสสิกดังที่ได้กล่าวมา

⁷ J.F. Due and A.F. Friedlaender. **Government Finance : Economics of the Public Sector** (Homewood, Ill. : Richard D. Irwin, Inc., 1973), pp. 532-35.

⁸ *Ibid.*, p. 525 (1883-1946)

⁹ จอห์น เมนาร์ต เคนส์ เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษและเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงมากในช่วงกึ่งศตวรรษที่ 20 ทฤษฎีของเคนส์เป็นการเสนอให้รัฐบาลเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ในระยะแรก เคนส์ถูกโจมตีว่าเป็นพวกมาร์กซิสต์ แต่ต่อมาก็ชี้ให้เห็นว่าแนวคิดของเคนส์เป็นทางออกของประเทศโลกเสรี

¹⁰ J.M. Keynes. *op. cit.*,

ย้อนกลับมาพิจารณาการเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจตกต่ำอีกครั้งหนึ่ง ว่าส่งผลให้เกิดปัญหาอะไรบ้าง ในช่วงการเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำนั้น ประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นอยู่ว่าทฤษฎีคลาสสิกจะช่วยแก้ปัญหาได้ แต่ในทางกลับกัน สภาพการว่างงาน ระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ย ตกต่ำลงตามลำดับ และไม่มีแนวโน้มว่าจะกระตือรือร้น จนกระทั่งปี 1936 ที่ *The General Theory* ได้ปรากฏโฉมหน้าออกมา เคนส์เสนอว่าในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเช่นที่เป็นอยู่ให้รัฐบาลเข้าไปแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยการดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล¹¹ โดยให้รัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายให้มากขึ้น และ/หรือลดการเก็บภาษีลง ประเทศต่าง ๆ ซึ่งตกอยู่ในภาวะไม่มีทางเลือกอื่นใด ก็ได้ทดลองใช้ทฤษฎีของเคนส์ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำโดยการดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล และก็ได้ปรากฏว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง กล่าวคือ ภาวะการว่างงาน ระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ยที่ตกต่ำ ได้กลับฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และสถานการณ์เศรษฐกิจตกต่ำก็สิ้นสุดลง

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทฤษฎีของเคนส์ก็เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับแทนทฤษฎีคลาสสิก เคนส์ไม่เห็นด้วยกับนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกที่ว่า คุณภาพของรายได้เป็นคุณภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ กล่าวคือ ระดับการมีงานทำเต็มที่อาจจะอยู่สูงกว่าหรือต่ำกว่าระดับรายได้คุณภาพ ถ้าระดับการมีงานทำเต็มที่อยู่สูงกว่าระดับรายได้คุณภาพก็จะก่อให้เกิดภาวะเงินฝืด ในทางกลับกันก็จะก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจทั้งสองกรณีนั้น มิใช่จะมุ่งหวังให้กลไกทางเศรษฐกิจปรับตัวเอง และการดำเนินนโยบายการเงินเพียงอย่างเดียวก็ไม่ใช่เป็นการเพียงพอที่จะก่อให้เกิดรายได้คุณภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ได้ นโยบายการคลังจึงมีความจำเป็นที่จะช่วยยกระดับรายได้คุณภาพให้อยู่ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ แม้ว่าระดับราคา ค่าจ้างและอัตราดอกเบี้ยจะมีความยืดหยุ่น นโยบายการคลังก็ยังคงมีความจำเป็นเพื่อบรรลุเป้าหมายคุณภาพของรายได้ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ โดยนัยที่กล่าวมาการศึกษาวิชาทฤษฎีและนโยบายการคลังจึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลโดยผ่านมาตรการดำเนินนโยบายการคลัง

3. การกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของคลาสสิก

เมื่อชี้ให้เห็นลักษณะธรรมชาติของทฤษฎีคลาสสิกอย่างกว้าง ๆ แล้ว ก็จะมาพิจารณาดูว่ากลไกตลาดจะไปกำหนดระดับรายได้ประชาชาติอย่างไร กล่าวคือเป็นการพิจารณาดูว่าระดับ

¹¹ นโยบายการคลังแบบขาดดุล (*deficit finance*) หมายถึงการดำเนินนโยบายการคลังที่รัฐบาลใช้จ่ายให้มากกว่ารายได้รายจ่ายที่เพิ่มขึ้นนั้น ได้จากการกู้ยืมหรือการก่อหนี้สาธารณะตามทัศนะของเคนส์เชื่อว่าจะทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ราคา ค่าจ้าง อัตราดอกเบี้ย รายได้ การออม การลงทุน ถูกกำหนดขึ้นมาในตัวเองทางเศรษฐกิจของคลาสสิกอย่างไร

3.1 ตลาดผลผลิต

การกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติด้านตลาดผลผลิต (product market) ซึ่งถือเป็นภาคการผลิต (real sector) จะเป็นการพิจารณาว่ารายได้ดุลยภาพถูกกำหนดโดยการออมที่คาดไว้ (planned savings) และการลงทุนที่คาดไว้ (planned investment) อย่างไร¹² การที่การออมและการลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดระดับรายได้ดุลยภาพ ในบางครั้งจึงเรียกตลาดผลผลิตว่า "ตลาดเงินทุน (investable funds market)" ก่อนจะพิจารณาดุลยภาพของตลาดผลผลิต หรือตลาดเงินทุนจะได้พิจารณาการออมและการลงทุน เรื่อยไปตามลำดับ

1. การออม (savings : S)

การออมหรือเงินออมคือ รายได้ส่วนที่ไม่ได้นำไปทำการบริโภคเมื่อรวมเงินออมของทุกครัวเรือนเข้าด้วยกัน ก็จะหมายถึงเงินออมของชาติ ฉะนั้น การออมรวมหรือการออมของชาติก็คือ ส่วนของรายได้ประชาชาติ (national income) ที่ไม่ได้นำไปทำการบริโภค ที่เราสนใจการออมอยู่ในประเด็นที่ว่า ทำไมบุคคลหรือครัวเรือนจึงทำการออม นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกก็ให้เหตุผลว่า บุคคลหรือครัวเรือนที่ทำการออมเพราะจะนำไปทำการลงทุนที่ระดับอัตราดอกเบี้ยที่เป็นอยู่ และระดับอัตราดอกเบี้ยที่เป็นอยู่ก็คือ ผลตอบแทนจากการออม ด้วยเหตุดังนี้ การออมกับอัตราดอกเบี้ยจึงมีความสัมพันธ์กัน และเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หรือจะเรียกว่าสัมพันธ์กันในทางตรง หรือสัมพันธ์กันในทางบวกก็ได้ นั่นคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นสะท้อนให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการออมสูงขึ้น จึงเป็นแรงจูงใจให้บุคคลหรือครัวเรือนทำการออมมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การออมของระบบเศรษฐกิจสูงขึ้นเช่นกัน โดยนัยที่กล่าวมา จะเห็นว่าการออมสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในทางบวก แม้ว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะมีความยืดหยุ่นต่ำมาก (highly inelastic) ก็ตาม¹³

นอกจากการออมจะขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยแล้ว นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกยังให้

¹² ความสัมพันธ์ระหว่างการออมที่คาดไว้ (planned saving) และการลงทุนที่คาดไว้ (planned investment) การออมที่แท้จริง (actual saving) และการลงทุนที่แท้จริง (actual investment) ในการกำหนดระดับรายได้ดุลยภาพ ดูรายละเอียดใน E. Shapiro. *Macroeconomic Analysis* (New York : Harcourt, Brace and World, Inc., 1970), pp. 133-35.

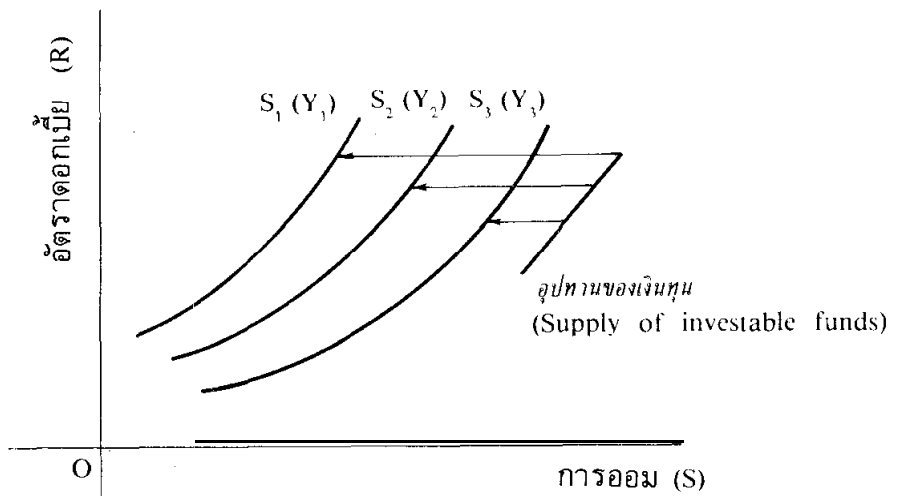
¹³ J.F. Due and A.F. Friedlaender. *op. cit.*, p. 528.

ขึ้นอยู่กับรายได้อีกด้วย และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม **ความสำคัญของการออมต่อรายได้จะมีน้อยกว่าการออมต่ออัตราดอกเบี้ย**¹⁴ ความสัมพันธ์ของการออมต่ออัตราดอกเบี้ยและรายได้เขียนให้อยู่ในรูปของฟังก์ชันได้ว่า

$$S = S(R, Y) ; \frac{\partial S}{\partial R} , \frac{\partial S}{\partial Y} > 0 \dots 21$$

โดยที่
 S = การออม (savings)
 R = อัตราดอกเบี้ย (interest rate)
 Y = รายได้ (income)

จากฟังก์ชัน 2.1 อธิบายได้ว่า การออมขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยและรายได้และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กล่าวคือ เมื่อระดับอัตราดอกเบี้ยหรือรายได้เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น การออมก็จะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ในทางกลับกัน ถ้าอัตราดอกเบี้ยหรือรายได้เปลี่ยนแปลงลดลง การออมก็จะเปลี่ยนแปลงลดลง ที่อธิบายความสัมพันธ์ของการออมต่ออัตราดอกเบี้ยและรายได้มาทั้งหมดก็คือ $\frac{\partial S}{\partial R} , \frac{\partial S}{\partial Y} > 0$ ในภาษาคณิตศาสตร์ นั่นเอง ความสัมพันธ์ดังที่กล่าวมายังสามารถแสดงให้เห็นได้ในเชิงรูปภาพเช่นกัน ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1: ความสัมพันธ์ของการออมต่ออัตราดอกเบี้ยโดยกำหนดให้รายได้คงที่

ตามรูป จะเห็นว่าที่เส้นการออม S_1, S_2 และ S_3 จะกำหนดให้รายได้คงที่ที่ Y_1, Y_2 และ Y_3 ตามลำดับ การพิจารณาความสัมพันธ์ของการออมต่ออัตราดอกเบี้ยจะพิจารณา

¹⁴ การที่ให้การออมสัมพันธ์กับรายได้มีความสำคัญน้อยเช่นนี้ ทำให้ตำราบางเล่มพิจารณาเฉพาะความสัมพันธ์ของการออมต่ออัตราดอกเบี้ยเป็นสำคัญ ฎ G.Ackley, *Macroeconomic Theory* (New York : The Macmillian Company, 1970), pp. 138-57.

แต่ละเส้นของการออม เช่น การออมตามเส้น S_1 ที่ระดับรายได้ที่กำหนดให้ Y_1 จะเห็นว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น การออมก็จะมากขึ้นตาม ในทางกลับกัน การออมก็จะลดลงเมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง เส้นการออมจะเคลื่อนไปทางซ้ายหรือทางขวาต่อเมื่อระดับรายได้ลดลงหรือเพิ่มขึ้น ตามรูป เมื่อระดับรายได้เพิ่มขึ้นจาก Y_1 เป็น Y_2 และ Y_3 เส้นการออมก็จะเคลื่อนไปทางขวาหรือเพิ่มขึ้นจาก $S_1 (Y_1)$ เป็น $S_2 (Y_2)$ และ $S_3 (Y_3)$ ตามลำดับ จากการศึกษาอัตราดอกเบี้ยกำหนดระดับการออม หรือสัมพันธ์กับการออมในทิศทางเดียวกันเช่นนี้ จึงกล่าวได้ว่า การออมเป็นอุปทานของเงินทุน (supply of investable funds) นั่นคือ บุคคลจะออมมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยว่าจะสูงหรือต่ำ

2. การลงทุน (investment : I)

นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกให้การลงทุนขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย ถ้าให้การออมเป็นอุปทานของเงินทุน (supply of investable funds) ก็จะได้ว่า การลงทุนเป็นอุปสงค์ต่อเงินทุน (demand for investable funds) ทั้งนี้เพราะว่า การลงทุนมีความสัมพันธ์ในทางลบกับอัตราดอกเบี้ย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การลงทุนสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในลักษณะผกผัน นั่นคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น การลงทุนจะลดลง ในทางกลับกัน เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง การลงทุนจะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นว่าความสัมพันธ์ เช่นนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับเส้นอุปสงค์ เราจึงกล่าวได้ว่าการลงทุนเป็นอุปสงค์ต่อเงินทุนความสัมพันธ์ของการลงทุนต่ออัตราดอกเบี้ย เมื่อเขียนในรูปของฟังก์ชันจะได้ว่า

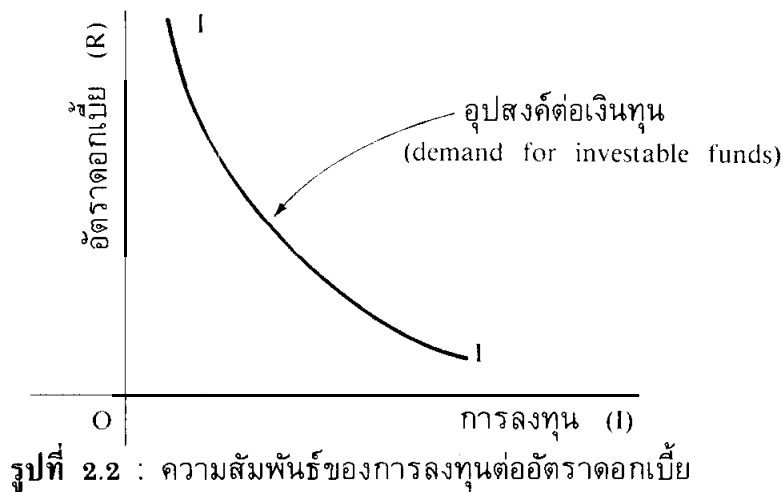
$$I = I(R) ; \frac{\partial I}{\partial R} < 0 \dots\dots\dots 2.2$$

โดยที่

I = การลงทุน (investment)

R = อัตราดอกเบี้ย (interest rate)

จากฟังก์ชัน 2.2 อธิบายได้ว่าการลงทุนขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย และมีความสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น การลงทุนจะเปลี่ยนแปลงลดลง ในทางกลับกัน เมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงลดลง การลงทุนจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ซึ่งถ้าอธิบายโดยภาษาคณิตศาสตร์ก็คือ $\partial I / \partial R < 0$ ความสัมพันธ์ของการลงทุนต่ออัตราดอกเบี้ยที่ได้อธิบายมาและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ในเชิงคณิตศาสตร์ สามารถที่จะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ในเชิงรูปภาพเช่นเดียวกัน ดังรูปที่ 2.2

ตามรูป II คือ เส้นอุปสงค์ต่อเงินทุน (demand for investable funds) หรือ เส้นประสิทธิภาพการลงทุนเพิ่ม (marginal efficiency of investment)¹⁵ เมื่อมองในลักษณะอัตราผลตอบแทน (rate of return) จะคล้ายคลึงกับเส้นประสิทธิภาพการผลิตเพิ่ม (marginal product) กล่าวคือ เมื่อเพิ่มการลงทุนหนึ่งหน่วย จะได้ผลตอบแทนเพิ่มขึ้นก็หน่วย เส้น II ถูกสมมุติให้มีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ย (interest elastic) ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง การลงทุนจะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนที่มากกว่า จากเงื่อนไขนี้จะเป็นกลไกให้ระบบเศรษฐกิจปรับตัวเองเข้าสู่ดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่

3. ดุลยภาพของตลาดผลผลิต

ดุลยภาพของตลาดผลผลิตเกิดจากเงื่อนไขของรายได้ (income : Y) เท่ากับการบริโภค (consumption : C) บวกการออม (saving : S) หรือ $Y = C + S$ ¹⁶ ซึ่งเป็นการมองด้านอุปทานรวม ถ้ามองด้านอุปสงค์รวม รายได้จะถูกกำหนดที่การบริโภควกการลงทุน (investment : I) หรือ $Y = C + I$ ฉะนั้นเมื่อเอารายได้ด้านอุปทานรวมเท่ากับด้านอุปสงค์รวม ก็จะได้เงื่อนไขดุลยภาพของตลาดผลผลิตที่ระดับการออม (S) เท่ากับการลงทุน (I) หรืออุปทานของเงินทุน (saving) เท่ากับอุปสงค์ของเงินทุน (investment) ซึ่งแสดงให้เห็นตามเงื่อนไขสมการที่ 2.3 และรูปที่ 2.3 นั่นคือ

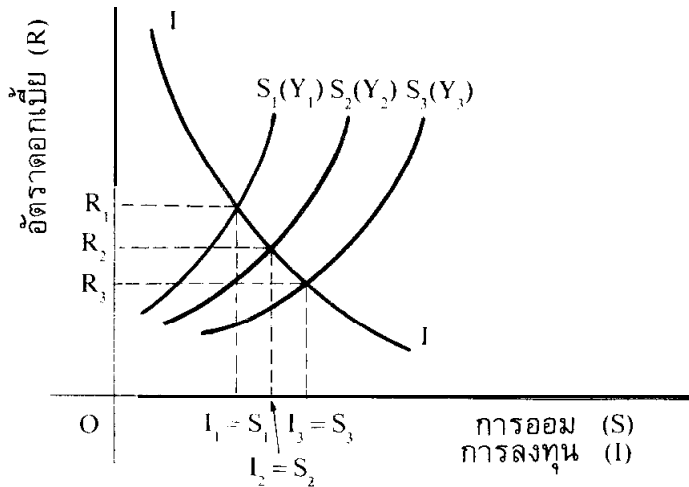
¹⁵ ประสิทธิภาพการลงทุนเพิ่มก็คือ อัตราผลตอบแทนภายใน (internal rate of return) ที่ได้รับจากการลงทุนเพิ่มขึ้น อัตราผลตอบแทนภายในก็คือ อัตราดอกเบี้ยที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของการลงทุนเท่ากับต้นทุนของการลงทุน รายละเอียดดูใน Warren L. Smith. *Macroeconomics* (Homewood, Ill : Richard D. Irwin, Inc., 1970), pp. 159-72.

¹⁶ เป็นการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของระบบเศรษฐกิจแบบปิด (closed economy) โดยไม่มีภาครัฐบาล

$$S = I \dots\dots\dots 2.3a$$

$$\text{หรือ } S(R, Y) = I(R) \dots\dots\dots 2.3b$$

จะได้เงื่อนไขตามรูปที่ 2.3

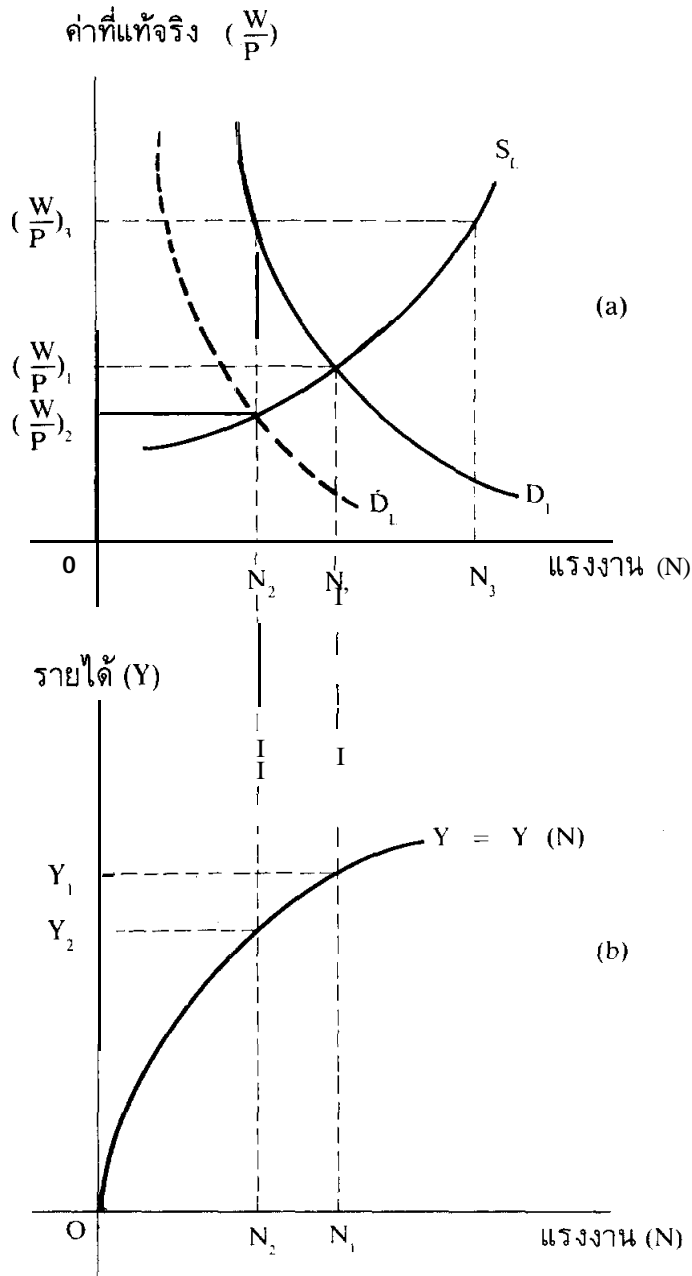
รูปที่ 2.3 : ดุลยภาพของตลาดผลผลิตที่กำหนดโดยการออม (S) เท่ากับการลงทุน (I)

ตามรูป ดุลยภาพของตลาดเงินทุนถูกกำหนดที่ระดับอุปสงค์ต่อเงินทุน (การออม) เท่ากับอุปทานของเงินทุน (การลงทุน) จะเห็นว่ามีอยู่สามระดับด้วยกัน คือ $I_1 = S_1$ อัตราดอกเบี้ย R_1 รายได้ Y_1 , $I_2 = S_2$ อัตราดอกเบี้ย R_2 รายได้ Y_2 และ $I_3 = S_3$ อัตราดอกเบี้ย R_3 รายได้ Y_3 โดยที่ระดับรายได้ Y_3 มากกว่า Y_2 และ Y_2 มากกว่า Y_1 ฉะนั้น ในแต่ละระดับรายได้ที่กำหนดให้การออมและการลงทุนจะขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย

3.2 ตลาดแรงงาน

หัวข้อที่ผ่านมาเป็นการศึกษาดุลยภาพของตลาดเงินทุน ซึ่งถูกกำหนดโดยอุปสงค์ต่อเงินทุนเท่ากับอุปทานของเงินทุน ดุลยภาพของตลาดแรงงานก็เช่นเดียวกัน จะถูกกำหนดโดยอุปสงค์ต่อแรงงานและอุปทานของแรงงาน นักเศรษฐศาสตร์ สำนักคลาสสิกสมมติให้ตลาดแรงงานเป็นตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ อุปสงค์ต่อแรงงานจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มของแรงงาน (marginal physical product of labor : MPP_L) และอุปทานของแรงงานจะขึ้นอยู่กับค่าจ้างที่แท้จริง (real wage : W/P)¹⁷ ตามรูปที่ 2.4a

¹⁷ ค่าจ้างที่แท้จริง (real wage) ก็คือ สัดส่วนของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (money wage : W) ต่อระดับราคา (price level : P)

รูปที่ 2.4 คุณภาพของรายได้และการมีงานทำตามทฤษฎีคลาสสิก

ตามรูป D_L คืออุปสงค์ต่อแรงงาน (demand for labor) S_L คืออุปทานของแรงงาน (supply of labor) และ OY คือ ฟังก์ชันการผลิต (production function) ที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยแรงงาน (labor : N) โดยกำหนดให้ปัจจัยทุน (capital : K) และที่ดิน (land : L)

คงที่ ซึ่งจะได้ฟังก์ชันการผลิตว่า $Y = Y(N)$ ¹⁸ ข้อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ อุปสงค์ต่อแรงงาน (D_L) จะลาดจากซ้ายไปขวา เนื่องจาก **ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มของแรงงาน (MPP_L) จะเป็นตัวกำหนดอุปสงค์ต่อแรงงาน และสัมพันธ์กันในทางลบหรือสัมพันธ์ในลักษณะผกผันต่อกัน กล่าวคือ เมื่อมีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มของแรงงานจะลดลง ในทางกลับกัน ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มของแรงงานจะเพิ่มขึ้น เมื่อมีการจ้างแรงงานลดลง**¹⁹

จากการที่อุปสงค์ต่อแรงงานมีความสัมพันธ์ผกผันกับประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มของแรงงาน เพราะว่าอุปสงค์ต่อแรงงานหรือเส้น D_L ก็คือ อัตราเพิ่มของรายได้ หรือผลผลิตเมื่อมีการเพิ่มปัจจัยแรงงานในการผลิต กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อุปสงค์ต่อแรงงาน คือ ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่ม (marginal product : MP) ของฟังก์ชันการผลิต $Y = Y(N)$ นั้นเอง

ผู้ผลิตที่มุ่งหวังกำไรสูงสุดจะใช้ปัจจัยแรงงานในการผลิตที่ระดับประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มของแรงงานเท่ากับค่าจ้างที่แท้จริง²⁰ นั่นคือ จำนวนการจ้างงานจะอยู่ที่ระดับ $MPP_L = W/P$ หรือ $MPP_L \times P = W$ กล่าวโดยสรุป เมื่อมองจากฟังก์ชันการผลิต การผลิตจะมีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นอยู่สองประการคือ : (1) ระดับราคาสูงขึ้น และ (2) ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินลดลงโดยที่ระดับราคาไม่มีการเปลี่ยนแปลง

เมื่อมองด้านอุปทานของแรงงาน นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกให้อุปทานของแรงงานขึ้นอยู่กับค่าจ้างที่แท้จริง และสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หรือสัมพันธ์กันในทางบวก กล่าวคือ เมื่อค่าจ้างที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น แรงงานก็ประสงค์จะเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น และเมื่อค่าจ้างที่แท้จริงลดลง แรงงานก็ประสงค์จะทำงานน้อยลง ส่วนการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน จะไม่มีผลกระทบต่อความประสงค์ที่จะทำงานของแรงงาน

¹⁸ ฟังก์ชันการผลิตนี้จะเผชิญกับกฎการลดน้อยถอยลง (law of diminishing returns) กล่าวคือ เมื่อเพิ่มปัจจัยแรงงานมากขึ้นในการผลิต ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นในระยะแรก ระยะต่อมาผลผลิตจะเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ลดลง จนกระทั่งประสิทธิภาพการผลิตเพิ่ม (marginal product) เท่ากับศูนย์ ถ้าเพิ่มปัจจัยแรงงานในการผลิตต่อไปอีก ผลผลิตจะคงที่หรือมีอัตราเพิ่มติดลบ

¹⁹ ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มของแรงงานคือ $dY = (\partial Y/\partial N) \cdot dN$ หรือ $dY/dN = W/P$ เพราะว่า $N = N(W/P)$ โดยที่ N คือ อุปทานของแรงงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับค่าจ้างที่แท้จริง และเพราะว่า dY/dN คือ MPP_L เพราะฉะนั้น เจียนไขกำไรสูงสุดจะได้ว่า $MPP_L = W/P$

²⁰ ดูเบ็งจอร์จที่เพิ่งอ้าง

กล่าวคือ ไม่มีผลกระทบต่อ การเข้าหรือการออกจากตลาดแรงงานของแรงงาน เพราะว่าการค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้น ระดับราคาก็จะเพิ่มเป็นสัดส่วนเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่แท้จริง และการลดลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน ระดับราคาก็จะลดลงเป็นสัดส่วนเดียวกัน ค่าจ้างที่แท้จริงก็ จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน

ย้อนกลับไปพิจารณารูปที่ 2.4a อีกครั้งหนึ่งจะเห็นว่าจุดตัดของ D_L และ S_L จะกำหนดระดับค่าจ้างที่แท้จริงและการมีงานทำดุลยภาพที่ระดับ (W/P) , และ N_1 ตามลำดับ และที่ระดับการทำงาน N_1 จะกำหนดระดับผลผลิตหรือรายได้ Y_1 ในรูปที่ 2.4(b) ที่ระดับค่าจ้างที่แท้จริง (W/P) , เป็นระดับค่าจ้างที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ ระดับค่าจ้างอื่นใดนอกเหนือจากระดับ (W/P) , จะก่อให้เกิดการปรับตัวของค่าจ้างเข้าหาระดับค่าจ้าง (W/P) , ทั้งนี้เพื่อรักษาอัตราค่าจ้างและการมีงานทำให้อยู่ในดุลยภาพ ตัวอย่างเช่น ที่ระดับอัตราค่าจ้าง (W/P) , จะก่อให้เกิดอุปทานส่วนเกินของแรงงานจำนวน $N_3 - N_2$ หรือการว่างงานที่ไม่สมัครใจ (involuntary unemployment) นั่นเอง เพราะฉะนั้นเพื่อรักษาอัตราค่าจ้างให้อยู่ในดุลยภาพที่ระดับ (W/P) , ค่าจ้างที่แท้จริงจะต้องลดลง ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุสามประการคือ: (1) ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินลดลง (2) ระดับราคาเพิ่มสูงขึ้น และ (3) ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินลดลงและระดับราคาเพิ่มสูงขึ้น

การที่นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกสมมติให้ตลาดแรงงานเป็นตลาดที่มีการแข่งขันอย่างเสรี เมื่อเกิดอุปทานส่วนเกินของแรงงาน แรงงานก็จะแข่งขันกันลดค่าจ้างที่เป็นตัวเงินของตนเอง เพื่อหวังจะได้มีงานทำ และถ้าระดับราคาไม่มีการเปลี่ยนแปลง จะทำให้ค่าจ้างที่แท้จริงลดลง และผู้ผลิตก็จะจ้างแรงงานเพิ่มมากขึ้น กล่าวโดยสรุป ที่ระดับค่าจ้างที่แท้จริง (W/P) , ซึ่งก่อให้เกิดอุปทานส่วนเกินของแรงงานจำนวน $N_3 - N_2$ จะส่งผลให้ค่าจ้างที่แท้จริงลดลง และการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น จนในที่สุดระดับค่าจ้างที่แท้จริงและระดับการมีงานทำจะอยู่ที่ (W/P) , และ N_1 ตามลำดับ ซึ่งเป็นระดับดุลยภาพของตลาดแรงงานระดับรายได้ก็จะเพิ่มจาก Y_2 เป็น Y_1 ถ้าเกิดกรณีค่าจ้างที่แท้จริงตกต่ำกว่าระดับค่าจ้างดุลยภาพ ก็สามารถอธิบายได้ในลักษณะตรงกันข้ามกัน²¹

²¹ การที่ตลาดตลาดต้องปรับตัวดังที่กล่าวมานี้ เนื่องจากไม่มีการเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปทานของแรงงาน และเส้นอุปสงค์คือแรงงาน แต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงของอุปทานและอุปสงค์คือแรงงาน เช่น D_L ลดมาอยู่ที่ D_L ก็จะก่อให้เกิดดุลยภาพของอัตราค่าจ้างที่แท้จริงระดับ $(W/P)_2$ และการมีงานทำ N_2 ซึ่งถือว่าดุลยภาพใหม่ที่เกิดขึ้น แม้อัตราค่าจ้างและระดับการมีงานทำจะต่ำกว่าเดิมก็เป็นดุลยภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่

กล่าวโดยสรุป ระดับรายได้ Y_t และการจ้างงาน N_t จะเป็นระดับรายได้ดุลยภาพที่มีงานทำเต็มที่ ระดับรายได้และการจ้างงานทำอื่นใดที่ไม่ได้เกิดจากจุดตัดของ D_t และ S_t จะไม่ใช่ระดับรายได้และการจ้างงานทำดุลยภาพ จึงกล่าวได้ว่า ดุลยภาพของตลาดแรงงานคือ ระดับการจ้างงานทำเต็มที่ (Equilibrium position in the market for labor is necessarily one of full employment)²² เงื่อนไขนี้ เกิดจากกฎของเชย์ เพราะว่าที่ระดับรายได้และการจ้างงานทำที่เป็นอยู่จะไม่ปรากฏอุปทานส่วนเกินของสินค้าและบริการ และของแรงงาน²³

3.3 ตลาดเงิน

การศึกษาที่ผ่านมาเป็นเรื่องของภาคการผลิต (real sector) ในหัวข้อนี้จะเป็นการศึกษาภาคการเงิน (monetary sector) ซึ่งจะชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินและระดับราคา และความสัมพันธ์ของรายได้ต่อระดับราคาจากการพิจารณาทฤษฎีปริมาณเงิน (quantity theory of money) ของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก นั่นคือ

$$MV = PY \dots\dots\dots 2.4$$

โดยที่

- M = ปริมาณเงิน (money supply)
- V = อัตราการหมุนเวียนของเงิน (velocity of money)
- P = ระดับราคา (price level)
- Y = รายได้ที่แท้จริง (real income) หรือผลผลิต (output)

จากสมการปริมาณเงิน นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกให้เหตุผลว่า คนจะถือเงินไว้เพื่อซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายเท่านั้น²⁴ เพราะฉะนั้น เงินทุกบาททุกสตางค์จะถูกนำออกมาใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจทั้งหมดจะไม่มีใครถือเงินสดไว้เลย (idle cash holdings)²⁵ จะเห็นว่าเงื่อนไขเมื่อประยุกต์กับกฎของเชย์จะได้ว่า การใช้เงินของประชาชนก็ด้วยเหตุผลเพียงว่า เงินเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนเท่านั้น²⁶ การถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายก็คือ การถือเงินไว้ใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และส่วน

²² E. Shapiro. *op. cit.*, p. 342.
²³ *Ibid.*, p. 343.
²⁴ J.F. Due and A.F.Friedlaender. *op. cit.* p. 532.
²⁵ เงื่อนไขนี้เป็นจริงเฉพาะสถานการณ์ปกติเท่านั้น ดู E.shapiro. *op. cit.*, p. 346
²⁶ *Ibid.*, p. 346.

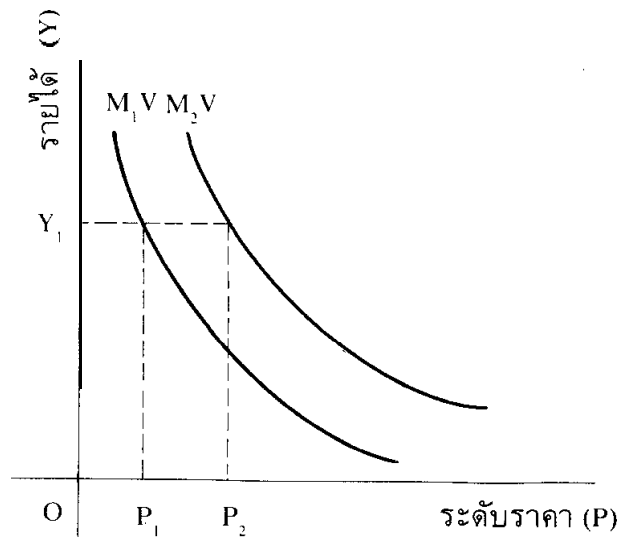
ที่ทำการออม เงินออมก็จะนำไปใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายเช่นเดียวกัน แต่เป็นการซื้อสินค้าทุน กล่าวคือ ผู้มีเงินออมจะนำเงินออมไปให้กู้ และผู้ที่กู้เงินก็จะนำเงินที่กู้ไปซื้อสินค้าประเภททุนอีกทีหนึ่ง ที่อธิบายมานี้ก็เพียงเพื่อจะชี้ให้เห็นว่าปริมาณเงินและระดับราคามีความสัมพันธ์ต่อกัน กล่าวคือ ในระยะสั้น V และ Y จะถูกกำหนดให้คงที่ และ P จะแปรผันหรือถูกกำหนดโดย M นั่นคือ เมื่อปริมาณเงินเพิ่มขึ้นหรือลดลง ระดับราคาจะเพิ่มขึ้นและลดลงเป็นสัดส่วนเดียวกัน²⁷ ตัวอย่างเช่น ถ้า $M = M_1$ ก็จะได้ว่า $P = P_1$ สมการปริมาณเงินก็จะเป็น $M_1 V = P_1 Y$ และถ้าปริมาณเพิ่มเป็น M_2 ระดับราคาก็จะเป็น P_2 สมการปริมาณเงินก็จะเป็น $M_2 V = P_2 Y$ เพราะฉะนั้น ทรานสาคิที่เงินถูกนำมาใช้ด้วยเหตุผลเพียงเพื่อเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน ปริมาณเงินทั้งหมดก็จะถูกนำออกมาใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของการใช้เงิน ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของระดับราคา

นอกจากสมการปริมาณเงินจะชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของปริมาณเงินต่อระดับราคาแล้ว ยังชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่แท้จริงและระดับราคาอีกด้วย เพราะว่า $Y = (MV)/P$ นั่นคือ เมื่อกำหนดให้ M และ V คงที่ รายได้ที่แท้จริงจะสัมพันธ์กับระดับราคาในทิศทางตรงกันข้ามกัน หรือรายได้เป็น unique function ของระดับราคา

เมื่อเขียนความสัมพันธ์ออกมา ก็จะอยู่ในรูปของไฮเปอร์โบลา²⁸ ตามรูปที่ 2.5

²⁷ โดยการแทนตัวเลขในสมการปริมาณเงินจะช่วยให้เห็นชัดเจนมากขึ้น เช่น $100 \times 4 = 2 \times 200$ ถ้าปริมาณเงินเพิ่มขึ้น 10 เปอร์เซ็นต์ หรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ 110 โดยกำหนดให้ V และ Y คงที่ ก็จะได้ว่า $110 \times 4 = 2.2 \times 200$ ซึ่งจะเห็นว่าระดับราคาเพิ่มขึ้น 10 เปอร์เซ็นต์เช่นเดียวกับปริมาณเงิน เพราะว่า $M(V/Y) = P$ โดยที่ $V/Y = .02$ ซึ่งคงที่ตลอดเวลา เมื่อปริมาณเงินเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเท่าใด ระดับราคาก็จะเพิ่มขึ้นเท่ากับ .02 คูณจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น

²⁸ J.F.Due and A.F.Friedlaender. *op. cit.*, p. 532.

รูปที่ 2.5 ความสัมพันธ์ของรายได้และระดับราคาตามทฤษฎีคลาสสิก

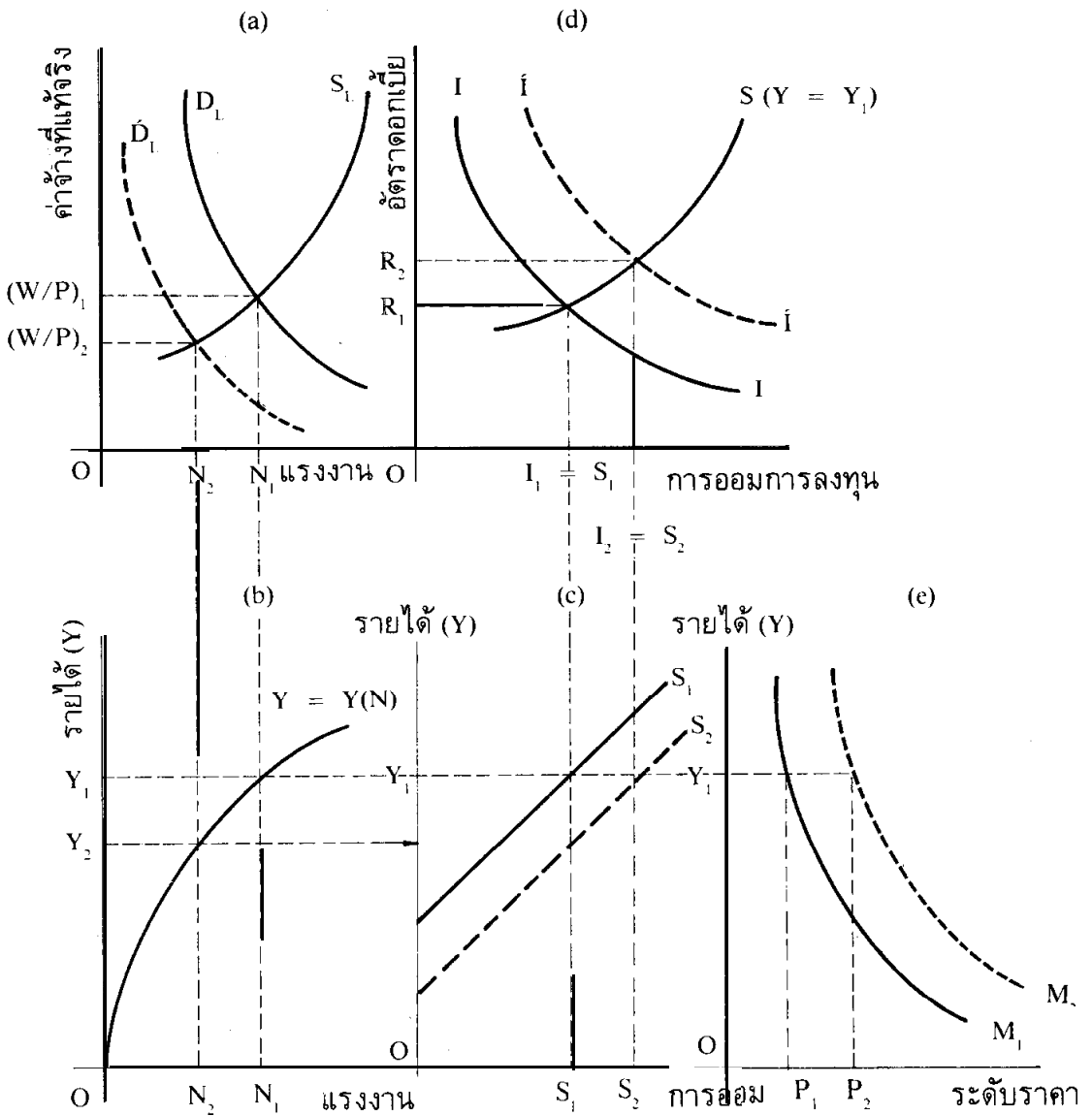
ตามรูป จะเห็นว่ารายได้และระดับราคามีความสัมพันธ์ผกผันต่อกัน ที่ระดับปริมาณเงิน M_1 ที่กำหนดให้ ระดับราคาจะเป็น P_1 และระดับรายได้ Y_1 การเพิ่มปริมาณเงินจาก M_1 เป็น M_2 จะทำให้ระดับราคาเพิ่มจาก P_1 เป็น P_2 โดยที่รายได้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3.4 ระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของคลาสสิก²⁹

จากดุลยภาพของแต่ละตลาดที่ได้ศึกษามา คือ ตลาดผลผลิต ตลาดแรงงาน และ ตลาดเงิน เราก็สามารถสร้างระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของคลาสสิก เพื่อจะดูว่าดุลยภาพของตลาดแรงงานไปกำหนดระดับรายได้หรือผลผลิตอย่างไร และที่ระดับรายได้ที่กำหนดนี้ ไปกำหนดระดับการออม การลงทุน อัตราดอกเบี้ย และระดับราคาอย่างไร จากรูปข้างล่างจะเห็นว่า ดุลยภาพของตลาดแรงงาน จะไปกำหนดระดับรายได้ดุลยภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ (full-employment income) การเปลี่ยนแปลงของการออม การลงทุน และปริมาณเงิน จะไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับรายได้ดุลยภาพแต่อย่างใด แต่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย (กรณีการเปลี่ยนแปลงของ

²⁹ ดู *ibid.*, pp. 532-35. และ R.A.Musgrave, *The Theory of Public Finance* (New York : McGraw-Hill Inc., 1959), p. 409.

การออมและการลงทุน) และการเปลี่ยนแปลงของระดับราคา (กรณีการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน) ดูตามรูปที่ 2.6

รูปที่ 2.6 ตัวแบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของคลาสสิก

ตามรูป ดุลยภาพในตลาดแรงงานจะถูกกำหนดโดย $D_1 = S_1$ ที่ระดับอัตราค่าจ้างที่แท้จริง $(W/P)_1$ และการมีงานทำ N_1 ตามรูป (a) ที่ระดับการมีงานทำ N_1 นี้ จะ

ไปกำหนดระดับรายได้ที่แท้จริง Y_1 ในรูป (b) และระดับรายได้ Y_1 จะไปกำหนดระดับการออม การลงทุน อัตราดอกเบี้ย และระดับราคา S_1, I_1, R_1 และ P_1 ตามลำดับ (ดูรูป (c) (d) และ (e)) ฉะนั้น จะเห็นว่าระดับรายได้ Y_1 ก่อให้เกิดดุลยภาพในตลาดเงินทุนที่ $I_1 = S_1$ อัตราดอกเบี้ย R_1 แต่อาจเป็นไปได้ว่า ระดับรายได้ Y_1 ก่อให้เกิดดุลยภาพของตลาดเงินทุนที่ระดับ $I_2 = S_2$ อัตราดอกเบี้ย R_2 กล่าวคือ เส้นการออมเป็น S_2 และเส้นการลงทุนเป็น I_1 การที่ระดับรายได้ Y_1 นี้จะไปกำหนดระดับการออมและการลงทุนระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยว่าจะเป็น R_1 หรือ R_2 แต่ในที่นี้จะกำหนดให้อัตราดอกเบี้ย R_1 ดุลยภาพของตลาดเงินทุนจึงอยู่ที่ระดับ $I_1 = S_1$

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของคลาสสิก เพียงต้องการชี้ให้เห็นว่า ดุลยภาพในตลาดแรงงานจะเป็นตัวกำหนดระดับรายได้ดุลยภาพและระดับรายได้ดุลยภาพนี้ จะไปกำหนดดุลยภาพในตลาดเงินทุน และกำหนดระดับราคาในตลาดเงิน ประเด็นที่น่าสนใจคือ การเปลี่ยนแปลงของฟังก์ชันการลงทุน และการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน จะไม่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของระดับรายได้ ประเด็นแรกพิจารณาเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของฟังก์ชันการลงทุนที่เปลี่ยนแปลงจากเส้น II ไปเป็น II' จะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มจาก R_1 เป็น R_2 ดุลยภาพของการออมและการลงทุนจะเปลี่ยนจาก $I_1 = S_1$ มาเป็น $I_2 = S_2$ และเส้นการออมเปลี่ยนจาก S_1 มาเป็น S_2 เพราะเหตุว่าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น แต่จะสังเกตเห็นว่าระดับรายได้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ประเด็นที่สองสังเกตเห็นได้จากการเพิ่มปริมาณเงิน จาก M_1 เป็น M_2 เพียงแต่ทำให้ระดับราคาเพิ่มจาก P_1 เป็น P_2 โดยรายได้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน

รายได้ดุลยภาพจะมีการเปลี่ยนแปลง ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในดุลยภาพของตลาดแรงงาน ตัวอย่างเช่น ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มของแรงงานเปลี่ยนจาก D_1 มาเป็น D_2 ดุลยภาพของตลาดแรงงานก็จะถูกกำหนดใหม่ที่ระดับค่าจ้าง $(W/P)_2$ และการมีงานทำ N_2 และระดับการมีงานทำ N_2 จะไปกำหนดระดับรายได้ดุลยภาพ Y_2 ซึ่งถือว่าเป็นระดับรายได้ดุลยภาพที่มีงานทำเต็มที่ เพราะว่าเงื่อนไขดุลยภาพของตลาดแรงงานเกิดจาก $D_2 = S_2$ ถ้าสังเกตต่อไปจะเห็นว่า ระดับรายได้ Y_2 นี้จะไปกำหนดดุลยภาพของตลาดเงินทุนใหม่ และระดับราคาใหม่ในตลาดเงิน ระบบเศรษฐกิจก็จะได้ดุลยภาพใหม่

ด้วยเหตุนี้ นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกจึงกล่าวว่า ระบบเศรษฐกิจจะมีดุลยภาพของระดับรายได้ที่มีงานทำเต็มที่เสมอ จึงไม่จำเป็นที่รัฐบาลจะเข้ามาดำเนินนโยบายการเงิน